

A költő mint utazó

Jász Attila: *Csendes Toll utazik*

SZÚCS BALÁZS PÉTER

Jász Attila elsősorban és alapvetően költő. Olyan költő, akinek számos verseskötetén kívül jelent már meg verses regénye (*XANTUSiana*, 2007) és egy esszékötete is (*Fürdőkádból a tenger*, 2009). Nagyobb versciklust szentelt Csontváry Kosztka Tivadar alakjának és képeinek, valamint Andrej Tarkovszkij filmjeinek (*Naptemplom villanyfényben*, 2011; *Belső árnyék*, 2013). Aztán kezdődött az, amit átmenetileg talán alakváltásnak lehetne nevezni. Jött ez a *Csendes Toll*-dolog. Már az, hogy a szerző *Csendes Toll* néven ír. Hogy ő egy magyar indián, azaz nem észak-amerikai, nem őslakos. Egy vidéki indián. Vidéki, de nem provinciális értelemben, bár a lokális identitás ('rezervátum') kérdése számottevő, de ez most nem lényeges. 2012-ben jelent meg a Kortárs Kiadó gondozásában a *Csendes Toll élete* című prózakötet. Rövidebb, vegyes tárgyú írások szerepeltek benne. A szerző hamar le akarta rázni magáról ezt az alteregót, de nem ment neki. *Csendes Toll* ('CsT') megmaradt, tovább írt, mégpedig prózát. 2015-ben pedig, ugyancsak a Kortárs Kiadónál, napvilágot látott a *Csendes Toll utazik* című kötet (a borítón Edward S. Curtis *An Oasis In The Badlands* című fényképe látható, mely egy lóháton ülő észak-amerikai indiánt ábrázol). A költő mint vidéki indián, a költő mint utazó, a költő mint prózaíró.

Jász Attila a *Csendes Toll utazik* című kötetben néhány rövidebb és hosszabb, külföldi és belföldi utazásáról számol be. *Csendes Toll* számos helyen megfordult az évek során. A teljesség igénye nélkül: *Csendes Toll* és Arad. *Csendes Toll* és Dunaszerdahely. *Csendes Toll* és Krakkó. *Csendes Toll*

és Prága. Csendes Toll és Róma. Csendes Toll és Székelyudvarhely. Csendes Toll és Újvidék. A *Nyugat/Határon túl* című fejezetet teljes terjedelmében is idézhetjük itt, tekintve, hogy az egész fejezet mindössze egy haiku: „Csupa fehér folt / noha nem esik a hó / majd legközelebb.” (83.)

A szerző, mint említettük, elsősorban költő, ezért nem meglepő, hogy helyenként prózájában is felvillan a költészet. „Hazai földön még egyszer megállnak, és már a teljes időtlenségben araszolva száguldanak hazafelé.” (106.)

Útirajzot olvasni, valljuk be, nem mindig kellemes elfoglaltság. A *Csendes Toll utazik* című kötet esetében azonban az olvasónak nincs mitől tartania: Jász Attila hol visszafogott és meditatív, hol szkeptikus és önironikus hangvételtől utirajzai határozottan érdekes írások. Érdeemesnek tűnik hosszabban is idézni az *Alig néhány kilométer* című írás végét, mert remekül érzékelteti a kötet hangulatát: „Helyből látomással indul a vonat, mintha Tarkovszkij látásmódjával készülne az ablakból előbukkanó látvány. Lepusztult ipari épületek, hatalmas csövek foszladozó belű szigeteléssel, sínek párhuzamosan és keresztbe, végül egy kis bódé, sziget a sín párok között, előtte szőlőlugas, alatta piros kockás terítős kis asztal. Mire megdöbbenne, eltűnik a kép, és az is lehet, hogy tényleg látomás volt. Ipari létesítmények és gyönyörű zöld mezők váltakoznak, akárha a teremtés egyensúlyát szimbolizálnák. Hosszú távon a legelők harsány zöldjei győznek. Csendes Tollnak újra és újra be kell látnia, hogy bizony a május vége az egyik legszebb időszak a Föld bolygó ezen részén.

Araddal kiderül CsT számára, hogy szeret utazni. Nem mintha titkolta volna, de ez még nem fogalmazódott meg benne így, konkrétan.

A vonat gyorsan átér Magyarországra, ahol a zöldek is mások, a mezők, a fák zöldje is tompább, mintha az ablakból elé táruló látvány struktúrája is másként rendeződne el, de mitől lehet ez az érzése, hiszen csak néhány kilométer választja el egymástól a két világot? Alig néhány kilométer.” (96–97.)

(Kortárs Kiadó, Budapest, 2015)

